

Unus igitur ē vocis casus emmeles. i. aptus melo in vnam intensionem. Sonus vero non generalē nūc volum⁹ diffinire: Sed cum qui græce dicitur phibongus dicit⁹ a similitudine loquedi. φῆβον γὰρ ὁ αἰ. Intervallū vō est soni acuti graui⁹q; distantia. Consonantia est acuti soni graui⁹q; mixtura suauiter vniformiterq; auribus accidens. Dissonantia vero est duorū sonorū sibi met permixtorū ad aure⁹ veniens aspera: atq; inuocunda percussio. Nam cum sibi met miseri nolunt: et quodāmodo integer vterq; nititur puenire: cumq; alter alteri officit: ad sensum vterq; insuauiter transmittitur.

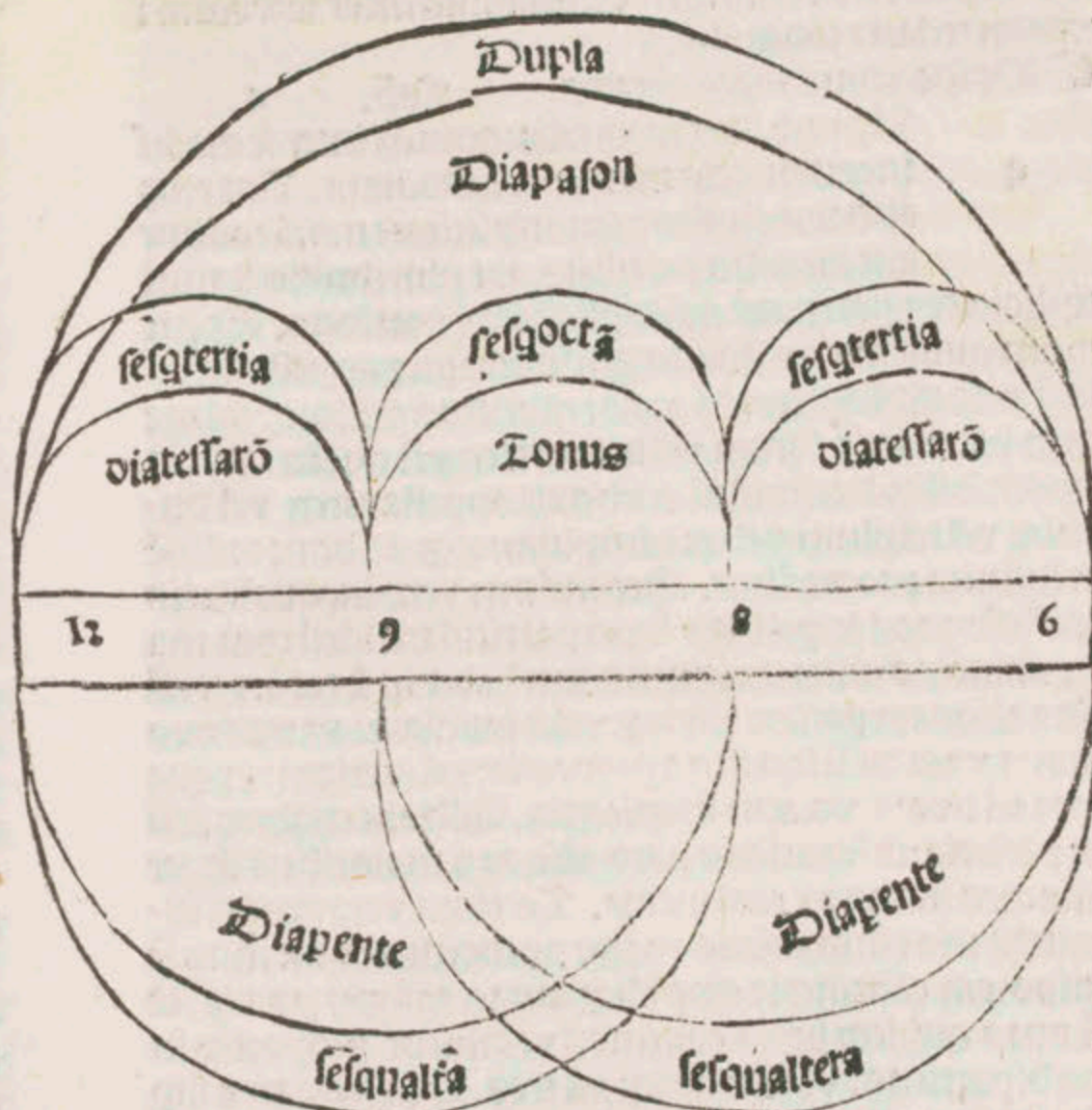
¶ Non oē iudicium dandū ēē sensibus: sed ampli⁹ rōni ēē credendum: i quo de sensuum fallacia. Cap. 9.

¶ Ed de his ita proponimus: vt non oē iudiciū sensib⁹ dem⁹: q̄q; a sensu aurium huiusce arti sumatur omne principiū. Nam si nullus esset auditus: nulla oīno disputatio de vocib⁹ extitisset. Sed principiū quodāmodo: et quasi admonitōnis vicem tenet auditus. Postrema vero pfectio: agnitionisq; vis in ratione consistit: quē certis regulis sese tenens nullo vnq; errore prolabitur. Nam quid diutius dicendū est de errore sensuum: quando nec omnibus eadem sentiendi vis: nec eidem homini semper equalis ē. frustra autem vario iudicio quisq; committit: quod veraciter affectat iquirere. Idcirco Pythagorici medio quodam seruntur itinere. Nam nec omne iudicium dedit auribus: et quēdam tamen ab eis non nisi auribus explorantur. Ipsas et enim consonantias aure metiuntur. Quib⁹ vero inter se distantis consonantiē differant: id iam nō auribus: quarum sunt obtusa iudicia: sed regulis rationisq; permittunt: vt quasi obediens quidam: famulusq; sit sensus: Juder vero atq; impans ratio. Nam licet oīum pene artium atq; ipsius vī et momenta sensuum occasione producta sint: nullum tamen in his iudicium certum: nulla veri comprehensio: si arbitriū rationis abscedat. Ipse enim sensus: que maximis minimisq; corrumptur. Nam neq; minima sentire propter ipsorum sensibilib⁹ paruitatem potest: et maioribus sepe confunditur. Ut in vocibus: que si minimē sint: difficiliter capiat auditus: si sint maximē: ipsius sonitus intentione surdescit.

¶ Quemadmodum Pythagoras proportionēs consonantiarum inuestigauerit. Cap. 10.

¶ Et igitur maxime causa fuit: cur relicto aurium iudicio. Pythagoras ad regularum momenta migrauerit: qui nullis humanis aurib⁹ credens: que partim natura: partim etiam extrinsecus accidentibus permittantur: partim ipsis variantibus: nullis etiam dedit instrumentis: penes que sepe multa varietas atq; inconstantia nasceretur: dū nūc quide⁹ si nervos velis aspicere: vel aer humidior: pulsus obtunderet: vel siccior: exciearet: vel magnitudo corde grauiorem redderet sonum: vel acumen subtilior tenuaret: vel alio quodā modo statum prioris constantiē mutaret: et cum idem esset in ceteris instrumentis: omnia hęc incofulta minimēq; estimans fidei oīu estuans inquirebat: qua nā ratione firmiter et constanter consonantiarum momenta perdiceret. Cum interea diuino quodam nutu preteriens fabrorum officinas pulsos malleos exaudiret: ex diuersis sonis vnam quodāmodo concinentiam personare. Ita igitur ad id quod oīu inquirebat. attonitus accessit ad opus. Diuq; considerans arbitratus est diuersitatem sonorum ferientium vires efficere. Atq; vt id apertius colliqueret: mutarent inter se malleos imperauit. Sed sonorum proprietates non in boium lacertis habebat: sed mutatos malleos comitabatur. Ubi igit id aiaduerit: malleorum pondus examinaret. Et cū quinq; essent sorte mallei: dupli reperti sunt pondere: qui sibi secundū diapason consonantiam respondebant. Eundem etiam

qui dupl⁹ esset alio: sesquitercium alteri⁹ comprehendit ad quem scilicet diatessaron sonabat. Ad alium vero quēdam: qui eidem diapente consonantia iungebatur: eundem superioris duplum reperit esse sesquialterū. Duo vero bi: ad quos superior duplex sesquitercius et sesquialter ēē probatus est: ad se inuicem sesquioctauam proportionem perpensi sunt custodire. Quintus vero est relictus: qui cunctis erat in consonans. Cum igitur ante Pythagoram consonantiē musice partim diapason: partim diapente: partim diatessaron: que est consonantia minima: vocarentur: primus Pythagoras hoc modo reperit: qua proportionē sibi met hęc sonorum corda iungeretur. Et vt sit clarius: quod dictū est: Sint verbi gratia malleorum quatuor pondera: que subter scriptis numeris continetur. 12. 9. 8. 6. Hi igitur mallei: qui. 12. et 6. ponderibus vergebant: diapason in duplo concinentiam personabant. Malleus vero. 12. ponderum ad malleum. 9. Et malleus. 8. ponderum ad malleum. 6. ponderū secundum epitritam proportionem diatessaron consonantia iungebatur. Nouem vero ponderū ad 6. et 12. ad 8. diapente consonantiam permiscebant. Nouem vero ad 8. in sesquioctaua proportionē resonabant tonum.

¶ Quibus modis variē a Pythagora proportionēs consonantiarum perpensi sint. Cap. 11.

¶ Inc igitur domum reuersus varia examinatione perpendit: an in his proportionib⁹ ratio symphoniarum tota consisteret: Hunc quidē equa pondera nervis aptans: Eorūq; consonantias aure diiudicansi. Hunc vero in longitudine calamarum dupliciter medietatemq; restituens: ceterasq; proportionēs aptans integerrimā fidē diuersa experientia capiebat. Sepe et pro mensurā modo cyathos equos: um ponderum acetabulis immitens: Sepe ipsa quoq; acetabula diuersis formata ponderibus virga græca ferreaue percutiens nihil ēē diuersum inuenisse letatus est. Idic ēē ductus longitudinē crassitudinēq; cordarū vt examinaret aggressus est. Itaq; inuenit regulam: de qua posterius loquemur: que ex re vocabulum sumpsit: non q; regula sit linea: per quam magnitudines cordarū sonūq; metitur: sed q; regula quēdā sit huiusmodi inspectio fixa firmaq;: vt nullū inquirentem dubio fallat iudicio.

¶ De diuisione vocū: earūq; explanatione. Cap. 12.

¶ Ed de his hactenus. Hunc vocum differentias colligamus. Omnis enim vox aut syne-

ches est: que continia: aut diastematica que dicitur cu; in
ternallo suspensa. et continua quide e: qua loquentes: vel
prolam oratione legentes verba percurrimus. festinat
enim tunc vox no herere i acutis et grauib⁹ sonis: s; q; ve
locissime verba pcurrere expediendisq; sensib⁹: exprime
disq; sermonibus continue vocis impet⁹ opetaf. Diaste
matica autem est ea: quam canendo suspendimus: i qua
non potius sermonibus: sed modulis inseruim⁹. Estq;
vox ipsa tardior: et per modulandas varietates quoddaz
faciens interualluz: no taciturnitatis: s; suspensio ac tar
de porius cantilenz. Idis (vt albin⁹ autumat) addit ter
tia oria: que medias voces. possit includere: cu s; heroū
poemata legim⁹: neq; ptiuo cursu: vt prosa: neq; suspen
so segnior: q; modo vocis: vt canticū.

C Quod infinitatem vocū humana nā finicit. Ca. 13.

S Ed que continua vox e: et ea rursus qua occur
rim⁹ cantilenā: naturaliter quide infinite sunt
Consideratione eniz accepta null⁹ modus vel
euoluendis serm⁹ nib⁹ fit: vel acuminib⁹ attol
lendis: grauitatibus q; laxandis. S; vtriusq; natura hu
mana fecit: pp⁹ iū finē. Continue eni voci terminū huma
nus spūs fecit: vltra quē nulla rōne valet excedere. Tātū
enim vnusquisq; loquitur ptiue: quātū naturalis spūs
finat. Rursus diastematice voci nā hoīum terminū facit
que acutaz co; vocē graueq; determinat. Tū eni vnus
quisq; vel acumen valet extollere: vel deprimere graui
tatem: quātū vocis ei⁹ naturaliter patit modus.

C Quis modus sit audiendi. Ca. 14.

n Unc quis modus audiendi sit: differam⁹. Ta
le eni quiddā fieri p̄suevit in vocib⁹: quale cū
paludib⁹ vel quietis aquis iactū emin⁹ mergi
tur sariū. p̄d⁹ eni i paruisimū orbē vndā colligit. Dein
de maiorib⁹ orbib⁹ vndarū globos spargit atq; eo vlsq;
dū fatigat⁹ motus ab eliciēdis fluctib⁹ co; gescat. Sēp⁹
posterior: et maior vndula pulsu debiliore diffunditur.
q; si quid sit: qd crescentes vndas possit offendere: stat ille
mot⁹ reuertitur: et qñ ad centrum: vnde p̄fect⁹ fuerat: eis
dem vndulis rotūdatur. Ita igitur cū aer pulsus fecerit
sonū: pellit aliū primū: et quodāmodo rotundū fluctū ae
ris ciet. Itaq; diffunditur: et oīum circūstantiū simul fe
rit auditum. atq; illi est obscurior: vox: qui longi⁹ steterit
qñ ad eū debilioz pulsi aeris vnda puenit.

C De ordine theorematum. i. speculationum.
Capitulum. 15.

b Is igitur ita ppositis dicendū videtur: quor
generib⁹ oīs cantilena texatur: de quib⁹ armo
nicē inuentionis disciplina considerat. Sūt au
tem hec: Diatonicū: Chromaticū enarmonicū. De quib⁹
ita demū explicandū ē: si p̄i⁹ de tetracordis differam⁹: et
quēadmodum auct⁹ neruozū numer⁹ ad id quo nūc plu
ralitas est: vsq; puenierit. Id aut fiet: Si p̄i⁹ cōmemore
mus: quibus proportionibus symphonie musice misce
antur.

C De consonantijs proportionum: et tono: et semitonio
Capitulum. 16.

D Iapason consonantia est: que fit i duplo vt hec
est. 1. 2. Diapente vō que p̄stat his numeris. 2.
3. Diatessaron vero ē: que in hac p̄portioe con
sistit. 3. 4. Ton⁹ vō sesquiocina p̄portione cō
cluditur: Sed i hoc nōdū p̄sonantia: vt. 8. 9. Diapaso ve
ro et diapente tripla comparatione colligitur hoc modo.
2. 4. 6. Bis diapason quadrupla collatione perficitur. 2.
4. 8. Diatessaron vero ac diapēte vnum perficiunt diapa
son hoc modo. 2. 3. 4.

